

Leeswijzer Capaciteitssturingscontract (CSC)

Deze Leeswijzer is opgesteld door Netbeheer Nederland en ondersteunt bij het toelichten, invullen en interpreteren van het capaciteitssturingscontract (CSC) (versie 1.0) en de bijlagen.

Inhoudsopgave

1. Het hoe en waarom van een capaciteitssturingscontract

- 1.1 Vaste- en variabele sturing
- 1.2 Capaciteitsbeperking en capaciteitsinzet
- 1.3 Zorgen dat het werkt
- 1.4 Afroepen

2. Vergoedingen

- 2.1 Vaststellen vaste prijs per MW
- 2.2 Overeengekomen transportvermogen
- 2.3. Opties bij een variabele vergoeding per MWh
- 2.4 Minimale- en maximale vergoeding per MWh

3. Begrippenlijst

Wijzigingen in contractvorm en bijlagen worden continu meegenomen in de leeswijzer.

1. Het hoe en waarom van een capaciteitssturingscontract

Op sommige momenten (ook wel pieken genoemd) heeft het stroomnet op sommige plekken niet genoeg capaciteit om alle stroom tegelijk te transporteren. We hebben dan een tekort aan transportcapaciteit: dat noemen we netcongestie. Die netcongestie kan lokaal ontstaan doordat er in een bepaald deel van het net te veel stroom wordt afgenomen (bijv., tijdens donkere, koude dagen) of omdat er te veel stroom wordt ingevoed (bijv., tijdens warme, zonnige dagen). In beide gevallen kan capaciteitssturing bijdragen aan een oplossing van dit lokale probleem door vraag en aanbod op lokaal niveau beter op elkaar af te stemmen. Capaciteitssturing kan zowel helpen wanneer er te veel vraag naar stroom is (afnamecongestie), als wanneer er te veel aanbod van stroom is (invoedingscongestie). Daarmee is het CSC ook geschikt voor congestieverzachters.

Bij capaciteitssturing gaat het om het sturen op het gebruik van het gecontracteerde transportvermogen voor afname en/of invoeding van een klant om overbelasting van het net te voorkomen. Als grootverbruiker stelt u uw capaciteit, of een deel ervan, flexibel beschikbaar. Met andere woorden: u beperkt of verhoogt uw invoeding of afname op specifieke momenten. U ontvangt daarvoor een vergoeding.

Een CSC heeft altijd betrekking op een specifiek congestiegebied en eindigt zodra het congestieprobleem in dat gebied is opgelost of wanneer wij een eerdere, vaste einddatum afspreken met u.

Deze Leeswijzer heeft géén juridische status en is geen officiële bijlage bij het capaciteitssturingscontract. In geval van twijfel of tegenstrijdigheden gelden de bepalingen uit het ondertekende capaciteitssturingscontract en de Netcode elektriciteit.

Oktober 2025

De Netbeheerder publiceert voor elk congestiegebied een onderzoek met alle belangrijke informatie, zoals de datum waarop het capaciteitsprobleem naar verwachting verholpen is. De [capaciteitskaart](#) van Netbeheer Nederland geeft een volledig overzicht van de congestie in Nederland.

1.1 Vaste- en variabele sturing

Capaciteitssturing kan op twee manieren. Beide varianten, kunnen worden toegepast op zowel invoedings- als afnamecongestie.

- **Vaste capaciteitssturing** op basis van tijdsblokken – een afspraak tussen de Netbeheerder en u als contractant om op vooraf bepaalde tijden het transportvermogen te beperken of in te zetten, zonder dat de Netbeheerder uw flexibiliteit op dagbasis hoeft te activeren.
- **Variabele capaciteitssturing** op afroep – een variant waarbij u als contractant uw transportvermogen alleen beperkt of inzet wanneer de Netbeheerder daar expliciet om vraagt: we noemen dat afroepen (zie 1.4 voor meer uitleg)

In beide varianten gelden uiteraard de tijden en technische specificaties zoals die zijn afgesproken in het CSC.

Wanneer kan de Netbeheerder de aangeboden flexibiliteit inzetten?

Voor de beschikbaarheid van de aangeboden capaciteitssturing zijn drie mogelijkheden:

- **Altijd beschikbaar** – als het CSC gedurende de gehele looptijd geldt, kan de netbeheerder altijd beschikken over het flexibele vermogen tot en met de einddatum van het contract.
- **Periode-afhankelijk** – binnen de looptijd van het contract kunnen periodes worden afgesproken waarin capaciteitssturing wel of niet beschikbaar is. Als de aangeboden hoeveelheid (MW) ook nog per periode verschilt, wordt dit erbij vermeld.
- **Dag- of uur-afhankelijk** – de aangeboden flexibiliteit kan ook per dag of per uur verschillen. In dat geval wordt dit in een tabel vastgelegd, inclusief de aangeboden capaciteitssturing die bij elke dag of uur hoort.

1.2 Capaciteitsbeperking en capaciteitsinzet

In een CSC maakt de Netbeheerder afspraken met grootverbruikers of grote stroomleveranciers over het flexibele gebruik van hun transportvermogen en de daaraan te koppelen vergoedingen. Binnen een CSC onderscheiden we twee typen sturing:

- **Capaciteitsbeperking** – als contractant beperkt u tijdelijk het gebruik van uw transportvermogen tot een afgesproken (maximale) capaciteit (conform bijlage 12 van de Netcode elektriciteit). U zou dit kunnen beschouwen als een tijdelijk contractvermogen. U mag doen wat u wil, zolang u maar niet over het afgeroepen limiet heen gaat.

- **Capaciteitsinzet** – als contractant gebruikt u tijdelijk uw transportvermogen tot een afgesproken (minimale) capaciteit. U spreekt hier af dat u gegarandeerd een bepaald transportvermogen gebruikt. U mag ook meer transportvermogen gebruiken, maar niet minder.

Een contract kan een van beide typen bevatten, of een combinatie van beide.

1.3 Zorgen dat het werkt

U kunt met uw Netbeheerder overeenkomen om één of meerdere onaangekondigde afroepen uit te voeren, voordat het CSC in werking treedt. Deze zogenoemde Acceptatietest is bedoeld om te toetsen of u én de Netbeheerder operationeel klaar zijn om aan de verplichtingen van het CSC te voldoen.

1.4 Afroepen

In het geval van een contract met variabele sturing wordt er gewerkt met een afroep. Bij een afroep vraagt de Netbeheerder u om uw transportvermogen aan te passen naar het afgesproken transportvermogen. Een afroep geldt voor één of meerdere aaneengesloten periodes van 15 minuten (de zogenaamde onbalansverrekeningsperiode). Een afroep stopt zodra er een periode van 15 minuten komt waarin de Netbeheerder geen capaciteitssturing meer vraagt.

De onbalansverrekeningsperiode is het tijdvak dat binnen het CSC de basis is voor afroep, verificatie en betaling. Deze periode is vastgesteld op een kwartier (oftewel een periode van 15 minuten, gerekend vanaf een heel uur). De Netbeheerder kan per kwartier een capaciteitssturing vragen, beoordeelt per kwartier of de gevraagde capaciteitssturing is nageleefd en factureert de verschuldigde vergoeding ook per kwartier.

2. Vergoedingen

Het aanpassen van gebruik van transportvermogen, oftewel aanbieden van flexibel vermogen, kan op verschillende manieren vergoed worden.

- **Vaste vergoeding per maand** – een vast bedrag dat u als contractant elke maand ontvangt, ongeacht of er daadwerkelijk capaciteitssturing plaatsvindt.
- **Afroepvergoeding per dag** – een vast bedrag dat u als contractant ontvangt op dagen waarop een afroep plaatsvindt. Alleen van toepassing bij variabele capaciteitssturing.
- **Afroepvergoeding per afroep** – een vast bedrag dat u als contractant ontvangt per afroep die door de Netbeheerder wordt gedaan. Alleen van toepassing bij variabele capaciteitssturing.
- **Vaste prijs per MW capaciteitssturing** – een vast bedrag dat u als contractant ontvangt per MW per kwartier capaciteitssturing. Hoeveel MW wordt vergoed, wordt bepaald door het verschil tussen de opgelegde capaciteitssturing en het in de CSC vastgelegde referentiepunt (zie 'Vaststellen vaste prijs per MW').

- **Vaste prijs per niet ingevoede MWh** – een vaste vergoeding per MWh energie die niet is ingevoed vanwege een beperking. Deze vergoeding is onafhankelijk van de marktprijs. De richtlijn is deze optie te gebruiken wanneer er geen capaciteitsinzet is overeengekomen. Deze optie geldt alleen voor duurzaam geproduceerde elektriciteit, voornamelijk zonneparken en windparken die hun invoeding kunnen beperken.
- **Variabele vergoeding gelinkt aan marktprijzen** – een variabel bedrag per MWh dat u als contractant ontvangt. Dit variabele bedrag is afhankelijk van marktprijzen. Er zijn twee opties (zie twee vragen verder). Er kan een opslag of percentage bovenop de marktprijs worden afgesproken als aanvullende vergoeding.

2.1 Vaststellen vaste prijs per MW sturing

Als er sprake is van een vaste prijs per MW voor sturing, is uw vergoeding afhankelijk van het in het contract gekozen referentiepunt. Het gaat dan om het verschil tussen de opgelegde capaciteitssturing en:

- het gecontracteerd transportvermogen (GTV) voor afname of invoeding, of:
- het overeengekomen transportvermogen voor invoeding, of:
- het overeengekomen transportvermogen voor afname, of:
- wat u als contractant had kunnen invoeden (ook wel gemiste invoeding genoemd).

2.2 Overeengekomen transportvermogen

Zoals blijkt onder 2.1 kan het overeengekomen transportvermogen bepalend zijn voor een vaste prijs per MW capaciteitssturing. Dit overeengekomen transportvermogen is een waarde (in MW/kW) die u als contractant afsprekt met de Netbeheerder. Vanaf deze waarde tot aan de opgelegde capaciteitssturing krijgt u een vergoeding voor uw capaciteitssturing. Let op: deze waarde hoeft niet gelijk te zijn aan het gecontracteerd transportvermogen (GTV) zoals vastgelegd in de aansluit- en transportovereenkomst van de elektriciteitsaansluiting.

2.3. Opties bij een variabele vergoeding per MWh

Een variabele vergoeding per MWh kan worden gebaseerd op twee factoren:

- **De EPEX SPOT Day Ahead-prijs** – als er sprake is van opwekking van elektriciteit uit zon of wind, kan een variabele vergoeding op basis van de EPEX SPOT DA-prijs worden overeengekomen. De EPEX SPOT DA-prijs is de elektriciteitsprijs die één dag van tevoren op de Europese stroombeurs wordt vastgesteld voor elk kwartier van de volgende kalenderdag

- **Positieve/Negatieve Clean Spark Spreads** – bij opwekking van elektriciteit uit aardgas kan een variabele vergoeding op basis van Clean Spark Spreads (CSS) worden overeengekomen. CSS is het verschil tussen de stroomprijs en de kosten voor gas en CO₂-uitstoot. Deze methode wordt gebruikt om de vergoeding te bepalen voor gasgestookte opwek.

2.4 Minimale- en maximale vergoeding per MWh

Als er sprake is van opwekking van elektriciteit uit zon-PV of wind, geldt voor een variabele vergoeding per MWh een minimum- en een maximumprijs.

- **Minimumprijs** – de vergoeding daalt niet onder dit overeengekomen bedrag, ook niet als de marktprijs lager is.
- **Maximumprijs** – de vergoeding stijgt niet boven dit overeengekomen bedrag, ook niet als de marktprijs hoger is.

3. Begrippenlijst

ATO	De aansluit- en transportovereenkomst zoals die is aangegaan tussen u als contractant en de Netbeheerder. In de ATO wordt het gecontracteerde transportvermogen (GTV) vastgelegd.
Congestierichting	De richting waarin congestie optreedt op het elektriciteitsnet. Bij meer aanbod dan capaciteit gaat het om congestie in de uitvoerrichting en is er sprake van afnamecongestie. Bij meer vraag dan capaciteit gaat het om congestie in de invoerrichting en is er sprake van invoeringscongestie.
Elektriciteitsaansluiting	De fysieke aansluiting tussen het elektriciteitsnet van de Netbeheerder en de installatie of het gebouw van u als contractant waarmee elektriciteit kan worden afgenomen of ingevoerd. Op deze aansluiting geldt het in het CSC beschreven recht om de afname of invoeding te sturen.
Feestdagen	De in Nederland wettelijk erkende nationale feestdagen, zoals gepubliceerd door de Rijksoverheid op deze website .
Flexibel vermogen waarmee sturing kan worden uitgevoerd	Het opgestelde flexibele vermogen (in MW) dat u als contractant maximaal beschikbaar heeft voor capaciteitsbeperking en/of capaciteitsinzet.

GTV	Het gecontracteerde transportvermogen voor afname en/of invoeding zoals vermeld in de ATO van de elektriciteitsaansluiting op het moment dat het CSC wordt aangegaan of herzien.
Maximaal volume per afroep	Het opgestelde volume (in MWh) dat u als contractant beschikbaar heeft voor capaciteitsinzet. Dit kan extra belangrijk zijn wanneer u batterijen tot uw beschikking heeft.
Maximale inzet per tijdseenheid	Het maximale aantal afroepen in onbalansverrekeningsperiodes per jaar of MWh per dag.
Maximale duur van een inzetperiode	Het aantal onbalansverrekeningsperiodes dat een afroep maximaal mag duren.
Minimaal af te roepen vermogen	Het transportvermogen (in MW) dat minimaal moet worden afgeroepen tijdens een onbalansverrekeningsperiode. Dit is vooral relevant waar het gaat om installaties met een technisch minimumvermogen.
Minimale duur tussen einde afroep en aanvang volgende afroep	De periode tussen twee afroepen waarin de Netbeheerder geen capaciteitsinzet kan opleggen. Dit is vooral relevant als de laadcycli van batterijen een factor is.
Minimale duur van een inzetperiode	Het aantal onbalansverrekeningsperiodes dat een afroep minstens moet duren.
Onbalansverrekeningsperiode	De onbalansverrekeningsperiode is het tijdvak dat binnen het CSC de basis is voor afroep, verificatie en betaling
Overdrachtspunt	De plek in het elektriciteitsnet waar de verantwoordelijkheid voor de stroom verschuift van de gebruiker naar de Netbeheerder. Via dit punt kan de Netbeheerder controleren of u als contractant zich houdt aan de afgesproken capaciteitssturing.
Periodes	De dagdelen of tijdsvakken waarin de Netbeheerder capaciteitssturing mag afroepen of waarin vaste capaciteitssturing geldt. Deze periodes worden vooraf overeengekomen.
Transportvermogen vanaf waar sturing wordt uitgevoerd	Vermogenswaarde vanaf waar de sturing plaatsvindt. Deze waarde wordt voor capaciteitsbeperking en voor capaciteitsinzet vastgelegd. Voor de capaciteitsbeperking kan dit bijvoorbeeld het GTV zijn, voor capaciteitsinzet kan dit bijvoorbeeld 0 MW zijn (maar ook andere waarden zijn mogelijk). Als er sprake is van een beperking én inzet, dan begint de inzet op het punt waar de beperking eindigt.
Stapgrootte waarmee de sturing kan worden aangepast	De in het CSC vastgelegde grootte van stappen waarmee u als contractant uw capaciteitsbeperking of -inzet kunt verhogen of verlagen. Dit is een verplicht veld.
Transportprognoses	Een inschatting van het verwachte transportvermogen op de elektriciteitsaansluiting voor de komende dag.
Transportvermogen tot aan waar gestuurd kan worden door Netbeheerder	Het transportvermogen (in MW) dat u als contractant maximaal beschikbaar heeft voor capaciteitssturing.